

וְעַמְךָ כָּל־מִצְרַיִם לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ וגם שנשמור את אותו הרושם הקדוש של הברית שכתוב 'ועמך כולם צדיקים' שהוא ע"י שמירת הברית ועי"כ הם יזכו לרשת את גן עדן הארץ.

צריך להיזהר שלא למרוד בתורה מאחר שהתורה היא שמו של הקב"ה
אֲבָל, (דף ק"ט ע"ב) (במדבר י"ד) אַךְ בִּיהוָה אֵל תִּמְרְדוּ, בְּעֵי דְלֹא יִמְרְדוּן בְּאֹרֵייתָא, דְּאֹרֵייתָא לָא בְּעֵי עוֹתְרָא, וְלֹא מְאִי דְכִסְפָּא וְדְהָבָא שצריך להיזהר שלא למרוד בתורה מאחר שהתורה היא שמו של הקב"ה והמרוד בתורה כמרוד בו יתברך, כי אין צריך לעסק התורה

אור הרשב"י

ברעותא דליבא נבי קודשא בריך הוא. לא בעי מינן אלא ליבא וכו' וכן הוא בגמרא (פנהדרין ק"ו ב) הקדוש ברוך הוא ליבא בעי. ובכאן אחר המילה השיג אברהם אבינו ע"ה חשק מחודש לעבודת ה' יתברך וכמו שאמרו (יומא כ"ח ב) אנן מאברהם ניקום ונגמר ופירש רש"י להיות זריון כאברהם. וכאן שהשיג חשק ישראלי ועשה כל דבר בחשק נפלא. ולכן נפרע לבניו על כל פרט ופרט במדבר ובישוב ולעתיד לבוא. ונכתב בתורה מעשה זו להודיענו שהעיקר מה שה' יתברך דורש מאתנו הוא החשק והרצון בפיו ובלבבך רעותא דליבא. וגמר המעשה יגמור ה' יתברך שיהיה לטוב. וזה שנאמר אחת שאלתי וגו' אותה אבקש שבתני וגו' שיהיה זה על כל פנים המבוקש שלי. שבתני בבית ה' כל ימי חיי.

(בראשית רבה מ"ח, י"ד) עלת לקרתא הלך בנימוסה וכו' ואיתא בגמרא (בבא מציעא פ"ו ב) בשכר שלושה זכו לשלושה וכו' ובמדרש רבה קא השיב על כל פרט שפרע הקדוש ברוך הוא לבניו במדבר בישוב ולעתיד לבוא. ולכאורה טפי היה להתורה להזכיר מה שזון לבני אדם הצריכין למוזנות. ושפרסם אלהותו יתברך שיהיה נקרא אלהי הארץ. ולרמוז קיבול שכר על זה. מה שאין כן המלאכים שלא הוצרכו למוזנות וגם לא לפרסום מלכות שמים. אך הענין על פי מה שנאמר (דברים ל', י"ד) כי קרוב וגו' בפיו ובלבבך לעשותו. ולא כתיב ובמעשיך. והמעם שה' יתברך דורש מהאדם רק הרצון בפיו ובלבבך. וגמר המעשה מסייע ה' יתברך וזה שנאמר לעשותו. וכמו שמובא בזה"ק (ה"ג ק"ס א) כיון דישתדל בר נש

עושר וכלי כסף וזהב מאחר שהתורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ליטלה יבוא ויטול [ג]
 (יהל אור). **וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עִם הָאָרֶץ** [נא], **יְהֵא גּוֹפֵא**
תְּבִירָא, אִי יִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, יִשְׁפַח אֲסוּוֹתָא בְּכֻלָּא
 כי אפילו אם גופו שבור וחולה במאוד בכל זאת הוא יעסוק בתורה הוא ימצא בה רפואה
 בכל [נב]. **יְהֵא הוּא דְכְתִיב** וזהו מש"כ, (משלי ג) **רְפָאוֹת תְּהִי**
לְשַׁרְךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ. וְכְתִיב (משלי ד) **וּלְכָל בְּשָׂרוֹ**
מִרְפָּא [נג]. **וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עִם הָאָרֶץ** [נד] **וְכֻל אִינוּן**
מְקַטְרְגִי, אִינוּן מְכַרְזָּאן וְאַמְרִי, פְּנֹ אֶתֶר לְפִלְנִיָּא
עֲבָדָא דְמִלְכָּא בְּגִין כֵּךְ אַל תִּירְאוּ שהרי כל אלו המקטרגים הופכים

אור הרשב"י

[ג] כדאיתא בעירובין דף נד עמוד א' חש
 בראשו - יעסוק בתורה, שנאמר כי לוית חן הם
 לראשך. חש בגרונו - יעסוק בתורה, שנאמר
 וענקים לגרגרתך. חש במעיו - יעסוק בתורה,
 שנאמר רפאות תהי לשרך. חש בעצמותיו -
 יעסוק בתורה, שנאמר ושקוי לעצמותיך. חש
 בכל גופו - יעסוק בתורה, שנאמר ולכל בשרו
 מרפא. אמר רב יהודה ברבי חייא: בא וראה,
 שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם.
 מדת בשר ודם, אדם נותן סם לחבירו - לזה
 יפה ולזה קשה. אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן,
 נתן תורה לישראל - סם חיים לכל גופו,
 שנאמר ולכל בשרו מרפא.
 [ד] כן הוא גירסת היהל אור.

[ג] כדאיתא בקידושין דף סו עמוד א' ותורה
 מה תהא עליה? הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית,
 כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד.
 [א] הגר"א ביהל אור לא גורם ואתם אל
 תיראו את עם הארץ כי מקומו הוא להלן.
 [ב] וכתב הנפש דוד שאפילו שהתורה מתשת
 את כוחו של האדם אין הכוונה שהתורה
 גורמת לחולי אלא שהיא מעדנת את טבע
 הנוף עד שנעשה איסטנים ועיי"ב גופו עלול
 יותר להינזק מקלקולים ומקרים כגון באכילה
 ושתייה וקור וחום וכיו"ב כמו שאמרו בנדרים
 מ"ט ע"ב מאן קצירי ומריעי רבנן אולם באמת
 התורה עצמה יש בה כח וסגולה של רפואה
 לכל חוליי הגוף.

להיות מאוהביו ומכריזים לפניו ואומרים פנו מקום לפלוני שהוא עבד המלך ולכן כתוב אל תיראו כי בסופו של דבר הקב"ה יהפוך אותם לברכה.

המקטרגים בעצמם יכינו את המזון בכל יום ללומדי התורה

כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם, אֵינּוֹן בְּגַרְמֵיהֶוּ מְזַמְּנֵן מְזוּנֵי בְּכֹל יוֹמָא לְאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא ומש"כ 'כי לחמנו הם' פירושו

שאותם המקטרגים בעצמם הם יכינו את המזון בכל יום לכל אלו שעסקו בתורה. **כְּמָה דְּאֵת אָמַר כְּמ"ש (מלכים א יז) וְאֵת הָעוֹרְבִים צוּיִתִּי לְכַלְכְּלָהּ.**

וּכְתִיב (מלכים א יז) וְהָעוֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם וּבֶשֶׂר כי אפילו שהעורבים הם מצד הרע של הטומאה בכל זאת הם הכינו את המזון לאליהו הנביא וכך

גם אלו המקטרגים הם בעצמם יכינו את המזון לצדיקים. **סָר צֵלָם מֵעֲלֵיהֶם. מֵאֵן צֵלָם** מה הכוונה צלם. **דָּא תוּקְפָא דְדִינָא קִשְׂיָא** אלא הוא

תוקף הדין הקשה הבא מהחיצונים שהוא יוסר מעל לומדי התורה. **מֵאֵי טַעֲמָא אֲעֵדִי** ומה הסיבה שהוא הוסר מהם. **בְּשׁוּם דִּיהוּה אֲתָנוּ אַל**

תִּירָאוּם. כִּלָּא אֲעֵדִיאוּ בְּגִין אוֹרֵייתָא אלא הוא משום שה' אתנו אל תראו, כי כל כוחם טר ומתבטל מפני כח התורה. **זְכָאָה חוּלְקִיהוּן**

דְּאֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמְהָ, דְּהָא מִתְקִשְׂרִי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְפֹשֵׁ. וְאֶקְרוּן אַחִים וְרַעִים אשרי חלקם של אלו העוסקים בתורה לשמה שהרי הם מתקשרים בקב"ה ממש ועי"כ הם נקראים אחים

ורעים. **הֲדָא הוּא דְכְתִיב** זהו מש"כ, (תהלים קכב) **לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי**

אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ דהיינו שהם אחים בלימוד תורת הפשט ורעים ע"י לימוד תורת הסוד (יהל אור).

המרגלים לא הצליחו להרים ולגרור את אשכול הענבים עד שבאו יהושוע וכלב

וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשְׁכּוֹל וְגו'. (במדבר יג) **רְבִי אַבָּא אָמַר,** פָּרְתוּ הָהוּא אֲשְׁכּוֹל, אָתוּ לְסֻלְקָא לִיה לָא

יָכִילוּ. אָתוּ לְנַטְלָא לִיה, לָא יָכִילוּ שֶהמרגלים כרתו את אותו אשכול ענבים בכדי לבוא ולהגביה אותו והם לא יכלו להגביהו וכן הם באו לגרור אותו והם לא יכלו. **אָתוּ כָּלֵב וַיְהוֹשֻׁעַ, נָטְלוּ לִיה, וְסֻלְיָקוּ לִיה, וְאִזְדַּקְּהוּ**

עַל יַדָּיהוּ עד שבאו יהושע וכלב והם לקחו אותו והגביהו אותו ואז האשכול הורם על ידיהם. **הֲדָא הוּא דְכֻתִּיב** זהו מש"כ **וַיִּשְׂאוּהוּ בַמּוֹט בְּשָׁנִים.**

בְּשָׁנִים בְּאֵינוֹן שָׁנִים יַחֲדָן דהיינו ודאי בשנים כי הדבר היה על ידי אלו השנים היחידים שפרשו מהמרגלים שהם יהושע וכלב. **זְמוּרָה מַאי קָא בַעֲאֵן** ולמה היו צריכים לכרות גם את הזמורה ולא היה די לכרות רק את האשכול. **אֵלָא**

אֲשְׁכּוֹל הָהוּא תַלְיָא בִּיה אלא האשכול היה תלוי בזמורה וע"כ הם יכלו לשאתו, **וּבַעוֹד דְּהָהוּא מִתְחַבֵּר בְּאַתְרֵיהּ, אֶקְרִי זְמוּרָה.** **לְבַתֵּר קְרִיָּה מוֹט, דְּכֻתִּיב וַיִּשְׂאוּהוּ בַמּוֹט.** **הָהוּא דְאַשְׁתְּמוֹדַע.** **הָהוּא דְכֻרְתוּ** כי בעוד שהזמורה מחוברת במקומה בגפן היא נקראת זמורה, אולם אחרי שהיא נכרתת מהגפן היא נקראת מוט שעל כך כתוב וישאואהו